

[Finansministeren]

de professor Poul Andersen – en afhandling, som fortsat udgør den væsentligste retsvidenskabelige undersøgelse.

Regeringen vil gerne bidrage til at fjerne en sådan eventuel usikkerhed og er derfor indstillet på at bede professor, dr. jur. Bent Christensen om at udarbejde et responsum om indholdet af den gældende retstilstand vedrørende offentligt ansattes yringsfrihed.

Bernhard Baunsgaard (RV):

For at undgå misforståelser vil jeg gerne indlede denne dags debat om offentligt ansattes yringsfrihed med at understrege, at det danske samfund efter radikal opfattelse bestemt ikke er et samfund, hvor man giver dårlige kår for yringsfriheden hos offentligt ansatte, når vi sammenligner det danske samfund med andre samfund. Bestemt ikke. Det, der ligger bag vort ønske om drøftelsen, er ønsket om, at vi må overveje, hvorvidt vi har nået en sådan yringsfrihed for offentligt ansatte, at den står i rimeligt forhold til det mål, vi sætter os – om man vil: det ideal af et samfund, vi har.

Målet og idealet har to sider. Er yringsfriheden vidtgående nok, når vi måler den i forhold til den ønsketilstand, et demokratisk samfund må tilstræbe med hensyn til oplysninger, så demokratiet får de bedst mulige kår at virke under? Og er yringsfriheden i praksis vidtgående nok for offentligt ansatte, når den måles i forhold til vor grundlovs krav om yringsfrihed for alle?

Det er baggrunden. Inden jeg går videre, vil jeg gerne her indskyde en tak til ministeren, fordi han i sit indlæg i dag havde bygget sin tale op på den måde, som han havde gjort, ved at begynde med grundlovens afsnit om yringsfrihed. Det er efter min mening et udgangspunkt, der lover godt for drøftelsen af den enkelte offentligt ansattes yringsfrihed. Måske ville det, vi diskuterer, blive en smule klarere, hvis vi ligefrem sagde: de offentligt ansattes yringsret. Derfor var jeg meget glad for det.

Den enkelte har yringsfrihed eller ret til at ytre sig. Det er den enkeltes ret, men vi bør diskutere spørgsmålet ikke mindst i forhold til vort samfunds virke og demokratiets vilkår i det. I den forbindelse tror jeg det måske ville blive klarere, hvis vi ikke her talte om yringsfrihed eller yringsret, men om

yringspligt. Nu skal man ikke lade sig forskrække af, at jeg bruger udtrykket pligt til at ytre sig. Jeg forestiller mig ikke, at enhver offentligt ansat skal ytre sig ustandseligt under alle offentlige debatter. Men i stedet for at drøfte dette om ytringer fra offentligt ansatte som noget, man skal acceptere, fordi vi har grundloven, der så unuanceret taler om borgernes yringsfrihed, tror jeg, det vil give os et bedre hold på hele problemstillingen, hvis vi talte om yringspligten.

Ja men er der nogen rimelighed i at tale om en yringspligt? Enhver offentligt ansat har dog pligt til at informere sin chef om alt, der kan tjene til oplysning om og belysning af et problem, der ligger inden for hans eller hendes embedsområde, og så må det da være nok – eller er det ikke nok?

Vi har ikke nogen meget gennemgribende behandling af offentligt ansattes yringsfrihed, sådan som ministeren netop bemærkede det, og vi har slet ingen nye behandlinger af emnet. Men jeg vil ligesom ministeren pege på professor Poul Andersens afhandling. Den er et fortrinligt udgangspunkt for drøftelserne, og den vil nok, hvis man skal dømme efter visse af de indlæg, der indtil nu har været i pressen om de offentligt ansatte og deres yringsfrihed, forekomme visse utroligt vidtgående og helt ude på yderfløjen. Jeg skal understrege, at afhandlingen er skrevet for lidt mere end en menneskealder siden af en tidligere professor i offentlig ret ved Københavns universitet, dr. jur. Poul Andersen, der var kendt som venstremand – ikke ligefrem det, man ville betegne som vores mest yderliggående parti eller som et samfundsødelæggende parti. Når jeg har understreget dette, vil jeg vende tilbage til spørgsmålet om yringspligt.

»Undertiden«, siger Poul Andersen, »er det gjort gældende, at tjenestemænd er underkastet begrænsninger i yringsfriheden til gengæld for de goder, de nyder i deres egenkab af tjenestemænd.«

Til dette anfører han:

»Regeringen betaler tjenestemændene med skatteydernes penge, ikke af sin egen lomme, hvortil bl. a. kunne føjes, at tjenestemandslønningerne jo ej heller udredes af den ene eller den anden partikasse.«

Dette er udgangspunktet, når vi skal drøfte dette.